

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

2023-07-06

Åbymoskolan

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

LÅ 23/24

Gäller från augusti 2023 till augusti 2024

Ansvariga chefer: Petra Bergenbrant & Oskar Abrahamsson

Innehållsförteckning

DEL 1

Vision och grundsyn
Beskrivning av verksamheten
Medverkande i framtagandet av planen
Planens giltighetstid
Förankring av planen
Definitioner av centrala begrepp

DEL 2

Aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunderna
Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten
Främjande arbete
Förebyggande arbete
Hur det aktiva arbetet kommer att följas och dokumenteras löpande

DEL 3

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten
Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder
Resultat av kartläggning av nuläget
Analys av kartläggning av nuläget
Årets planerade åtgärder
Delaktighet och inflytande
Främjande arbete
Förebyggande arbete
Åtgärdande arbete och ärendegång
Rutiner vid nätkränkningar

DEL 4

För ytterligare stöd
Presentation av trygghetsteamet
Barn- och Elevombudet i Norrköpings kommun
Vad kan man göra hemma?

Referenser

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

DEL 1

Inledning

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. På Åbymoskolan finns en plan mot kränkande behandling och diskriminering i enlighet med gällande styrdokument. Planen avspeglar och utgår från förhållandena på Åbymoskolan och speglar det innevarande årets främjande och förebyggande arbete. Planen är en dokumentation av det arbetet och de rutiner som upprättats. Genom planen kopplas det främjande och förebyggande arbetet ihop med de rutiner som måste finnas för att verksamheten effektivt ska kunna agera om ett barn eller en elev upplever sig trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Barn och elever ska aktivt uppmuntras och ges verkliga möjligheter att påverka och bli delaktiga i arbetet. Planen upprättas årligen och finns tillgänglig för alla.

Åbymoskolans vision och grundsyn

Glädje, kunskap, trygghet och ansvar

På Åbymoskolan ska alla barn och elever känna sig trygga och ha lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder. Alla barn ska känna sådan trygghet på skolan att de kan vända sig till alla vuxna på skolan. Ingen form av kränkande behandling som mobbning, rasistiska yttringar och hedersrelaterat våld skall förekomma. Var och en har ansvar att utifrån sina egna förutsättningar bidra till att skapa en god lärandemiljö och arbetsplats och inte utsätta andra för någon form av kränkande handling. Om kränkning ändå sker förväntas varje vuxen som får kännedom om detta att omedelbart agera enligt enhetens plan rörande diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och likabehandling. Arbetet med frågor som rör normer och värden är av betydelse i vardagen. All personal måste främja likabehandling och uppmärksamma och motverka alla former av diskriminering, trakasserier samt kränkande behandling.

Beskrivning av verksamheten

Åbymoskolan ligger i Åby, cirka en mil norr om Norrköping, bredvid Åby och Kolmårdens vackra natur. Skolan har 508 unika, nyfikna och härliga elever samt 68 kompetenta medarbetare. I skolans närhet finns badhus, bibliotek och även den nybyggda Åby Arena. Eleverna har tillgång till en stor skolgård där vi sparar den ursprungliga växtligheten som blandas med lekredskap och en bollplan. Hela enheten arbetar tillsammans för att skapa ett bra fritidshem och skola med hög måluppfyllelse och en god lärandemiljö. Vi på skolan utgår ifrån elevens nyfikenhet och upptäckarlust, och genom utmaningar vill vi stimulera till

nya kunskaper. Våra visionsord är Glädje, Kunskap, Trygghet och Ansvar och det ska genomsyra hela vår verksamhet.

På Åbymoskolan har eleverna inflytande över sitt eget lärande genom bland annat elevledda utvecklingssamtal i årskurs 4-6 och genom regelbundna klass- och elevråd för alla klasser på skolan. Våra lärare, förskollärare och lärare i fritidshem är i mycket hög grad behöriga. Skolan har också sex förstelärare som tillsammans med rektorerna leder skolans systematiska kvalitetsarbete.

På skolan finns ett elevhälsoteam och två stödteam. Teamen består av skolsköterska, kurator, förstelärare med specialpedagogiskt uppdrag, speciallärare i svenska respektive matematik, teamlärare, stödpedagog samt resurspedagog. Stödteamen arbetar mot såväl elever som pedagoger i syfte att stödja eleverna i att nå målen och trivas i skolan. Skolans systematiska arbete för trygghet och studiero leds av elevhälsoteamet och utvecklingsgruppen, och görs tillsammans med alla elever och pedagoger i det dagliga arbetet.

Pedagogerna på vår skola arbetar utifrån ett lågaffektivt förhållningssätt. På skolan arbetar vi också med synligt lärande och att synliggöra mål för både elever och föräldrar. Lärare och förskollärare arbetar utifrån skolans lokala handlingsplaner för läs och skriv samt matematik, i syfte att utveckla elevernas språk och matematiska förmåga.

Fritidshemmet är öppet 6.15-17.30 (eller som längst 18.30 vid överenskommelse). Genom lek och skapande stärker eleven sin självkänsla och sin sociala kompetens. De lär sig att umgås och samspela med andra människor, skratta, bli arga utan att slåss, kompromissa, känna sympati och empati. Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan för att skapa en helhet i elevens utveckling och lärande.

Medverkande i framtagandet av planen

Åbymoskolan följer kommunens mall och riktlinjer för Plan mot kränkande behandling och diskriminering. Rektor och kurator har arbetat med planens innehåll. Underlaget till planen har utformats i samråd med skolans samtliga arbetslag, elever och vårdnadshavare.

Planens giltighetstid

230810-240810

Förankring av planen

Skolan kommer under läsåret 2023-2024 att fortsätta arbeta med vår vision och grundsyn. Planen förankras med skolans personal vid terminsstart samt löpande under skolåret. Eleverna förankras genom skolans värdegrundsarbete i förskoleklassen, i skolan och på fritidshemmet. Det är alla vuxna på skolans ansvar att förklara och inkludera barnen i

förståelsen av planen. Vårdnadshavare förankras i planen via olika mötesforum och på skolans webbplats.

Definitioner av centrala begrepp

Med begreppet *likabehandling* menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Med diskrimineringsgrunden:

- *kön* menas att någon, utifrån att definieras som kvinna eller man, inte får diskrimineras. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet
- *könsöverskridande identitet eller uttryck* menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön
- *etnisk tillhörighet* menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande
- *funktionshinder* menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå
- *sexuell läggning* menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning
- *religion eller annan trosuppfattning* Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism. Politiska åskådningar och etiska eller filosofiska värderingar som inte har samband med religion omfattas inte av diskrimineringslagens skydd.
- *ålder* menas uppnådd levnadslängd. Alla människor, oavsett ålder omfattas av lagens skydd mot diskriminering. Det gäller inte åldersanpassade aktiviteter i skola, förskola, fritidshem eller på fritidsgård

Med *trakasserier* menas ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och har samband med diskrimineringsgrunderna.

Med *kränkande behandling* menas ett uppträdande som utan att ha samband med någon diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Med *elev* avses den som utbildas eller söker till annan utbildning än förskola som regleras i skollagen. Med *barn* menas den som deltar i eller söker till förskolan eller annan pedagogisk verksamhet enligt 25 kapitlet skollagen.

Huvudman: Den som är huvudman för skollagsreglerad verksamhet, dvs. den ansvariga kommunala nämnden eller styrelsen för fristående verksamheter.

ur Skolverkets Allmänna råd "Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling"
Bilaga 1 sid 47-48

Åbymskolan följer rutiner som är fastställda av huvudmannen utifrån diskrimineringslagen och skollagen. Åbymskolan följer denna handlingsplan gällande skriftlig rapportering på de händelser som uppstått. En rutin finns i Norrköpings kommun från 2020; Rutin för allvarlig händelse i förskolan och skolan. Om en allvarlig händelse skulle inträffa på Åbymskolan ska den rutinen följas.

Enligt rutinen ska skolan bedöma när en polisanmälan är motiverad utifrån händelsen, elevens ålder och mognad samt kognitiva förmågor. Enligt svensk lag är ålder för straffmyndighet 15 år. Skolans ansvar är att arbeta utifrån elevers behov av stöd vilket kvarstår vid anmälan till socialtjänst eller polis. Skolans bedömning av eventuell polisanmälan ska alltid utgå ifrån hur den gynnar berörda elever. Skolans elevhälsa kan vara ett viktigt stöd vid bedömning. Skolan kan konsultera med socialtjänst, polis eller centrala barn- och elevhälsan.

DEL 2

Regler om aktiva åtgärder mot diskriminering

Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kapitlet diskrimineringslagen. För förskolan, skolan och annan verksamhet som regleras i skollagen är en av nyheterna i diskrimineringslagen att skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder har utvidgats till att omfatta alla diskrimineringsgrunder. Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Lagen medför skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Det finns också en skyldighet att ha riktlinjer och rutiner för verksamheten i syfte att förhindra trakasserier och sexuella trakasserier. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation.

Aktiva åtgärder kring alla diskrimineringsgrunder

Åtgärderna är framtagna i samråd med tvärprofessionella grupper i verksamheten.

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten i arbete mot diskriminering (t.ex. rektor, trygghetsteam, arbetslag, mentor)

Rektor har det yttersta ansvaret för att arbetet kring de nedanstående uppgifterna genomförs. Elevhälsan och trygghetsteamet arbetar förebyggande och främjande med olika värdegrundsfrågor. Arbetslagen och mentorerna genomför det vardagliga trygghetsarbetet med värdegrund i fokus, både under lektioner och vid andra tillfällen då det är viktigt att ta upp dessa frågor.

Främjande arbete

Kön

Vi utgår från eleverna som individer och synliggör att man kan göra olika val oberoende av könstillhörighet och visa ett tillåtande synsätt.

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Alla har lika rätt. Exempelvis genom att använda material som böcker/filmer för att lyfta ämnet utifrån årskurs och ämne.

Etnisk

tillhörighet

Vi arbetar med barnkonventionen, FN och allmänt värdegrundsarbete utifrån alla elevers lika värde. I det arbetet lyfts också de rättigheter och skyldigheter vi har mot varandra.

Religion eller annan trosuppfattning

Vår uppgift som pedagoger är att vara neutrala och ge fakta i religion eller samhällsfrågor. Utifrån det kan vi jämföra och diskutera traditioner och alla får en större kunskapsbank om varandras tillhörighet i frågan.

Funktionsnedsättning

Som en god främjande åtgärd är att alla klassrum och andra utrymmen är anpassade för alla elever. Anpassningar av undervisningen som kommer alla tillgodo.

Sexuell läggning

I samtal och diskussioner i undervisningen lyfts frågor om könsmonster och kroppslig integritet. Genom det får eleverna möjlighet att utveckla en insikt och förståelse om att vi är olika, tycker olika och att det är okej att tycka om vem man vill.

Ålder

Vi arbetar åldersöverskridande. Alla har rätt till sin åsikt oavsett ålder.

Förebyggande arbete

Kön

Att arbeta med att få fotbollsplanens lag mer mixade

Att alla att kan leka med alla oavsett kön

Att ha tvärgrupper i flera sammanhang t.ex. vid grupparbeten

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Att det finns könsneutrala toalettskyltar, på alla platser som skolan använder.

Att som pedagog ständigt tillgodogöra sig kunskap om ämnet samt reflektera över sitt eget agerande i utmanande frågeställningar.

Etnisk tillhörighet

Att genom god undervisning göra eleverna medvetna om etnisk tillhörighet och vad rasism är samt att det råder nolltolerans mot det.

Ge eleverna olika verktyg så de kan göra ett bra val i dessa frågor.

Religion eller annan trosuppfattning

Genom god undervisning synliggöra olikheter inom olika religioner och annan trosuppfattning.

Föra dialog med eleverna i frågor som kan uppstå kring olika evenemang kopplat till detta.

Funktionsnedsättning

Vi har olika förutsättningar, men det finns alltid lösningar och möjligheter i och utanför skolan. Skolan lyfter fram och visar på olika delar som är viktiga för elever att känna till.

Alla behöver en god arbetsro under lektionerna, det medför olika anpassningar för flera elever. Alla behöver få insikt om att anpassningar sker på olika sätt så att varje elev ska få möjlighet att nå sina mål.

Sexuell läggning

Öka medvetenheten genom att delge kunskap i vad ett tillåtande synsätt är.

Vi arbetar med allas lika värde, alla har rätt att tycka om vem man vill.

Att genom god undervisning arbeta med insikt och förståelse kring sexuell läggning, genom det öka elevers acceptans och respekt för varandra oavsett sexuell läggning.

Ålder

Med stigande ålder ökar också ansvaret och det är viktigt att äldre elever är förebilder för de yngre eleverna.

Pedagoger behöver ibland hjälpa de äldre eleverna att ta sitt ansvar att lyssna på de yngre eleverna, t.ex. i pulkabacken.

Att ha rastaktivitet som passar alla åldersgrupper, t.ex. dans.

Hur det aktiva arbetet kommer att följas och dokumenteras löpande

Anmälan om kränkande behandling, åtgärder, utredning och uppföljning dokumenteras på avsett formulär som finns på intranätet för Norrköpings skolor. Rektor ansvarar för arkivering på skolan samt att det dokumenteras i aktuella elevakter och diarieförs i Prorenata. Den personal som utses ansvarig i ett ärende ska skyndsamt börja utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserier eller kränkningar.

Ansvarig personal utför och dokumenterar åtgärder. Dokumentationen av utredning är ett viktigt underlag för att kunna fånga upp effekterna av åtgärderna. Av dokumentationen ska framgå vilka elever åtgärderna riktas mot, när och hur åtgärderna är genomförda och vem som genomfört dem. I samma dokument ska det även framgå när och hur uppföljningen är genomförd och hur resultatet blev. Om förbättring skett avslutas ärendet vilket ska framgå av dokumentationen. Om förbättring inte skett fortskrider ärendet och likaså dokumentationen av åtgärder. Rektor rapporterar hur ärendet fortskrider till huvudman.

All personal ska använda sig av det avsedda formuläret på intranätet för att dokumentera vad de gör när en händelse och/eller kränkning uppstår. Formuläret [Anmälan om kränkande behandling](#) ska fyllas i digitalt och finns på intranätet. Kurator ansvarar för att en uppdaterad

lathund finns att tillgå på skolans drive. Anmälan lämnas skyndsamt vidare till rektor som efter bedömning lämnar vidare till trygghetsteamet samt anmäler till huvudman. Vid eventuell fortsatt utredning/åtgärder ska särskild blankett användas, detta arbete utförs av personal som ingår i trygghetsteamet. Dokumentationen är också ett underlag för att se om trakasserier och kränkande behandling i ett enskilt fall är en del av ett större problem.

Vårdnadshavare kan begära att få ta del av dokumentationen och en kopia kan utlämnas efter sekretessbedömning av rektor eller kurator då andra elevers namn och personnummer döljs genom överstrykning. All personal hänvisar till rektor eller kurator om förälder begär att få ta del av skolans dokumentation.

DEL 3

Ansvarsfördelning mellan professioner i alla nivåer av verksamheten i arbete mot kränkande behandling (t.ex. rektor, trygghetsteam, arbetslag, mentor)

Rektor har det yttersta ansvaret för att arbetet kring de nedanstående uppgifterna genomförs. Elevhälsan och trygghetsteamet arbetar förebyggande och främjande med olika värdegrundsfrågor. Arbetslagen och mentorerna genomför det vardagliga trygghetsarbetet med värdegrund i fokus både under lektioner och vid andra tillfällen då det är viktigt att ta upp dessa frågor.

Uppföljning och utvärdering av förra årets åtgärder

Under läsåret har främjande och förebyggande åtgärder genomförts enligt skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering. Sammanslagningen med Sandtorpsskolan läsåret 21/22 medförde utmaningar på skolan för både barn och personal. År 4-6 har under läsåret 22/23 flyttat in i Åbymo paviljonger, vilket medfört förändringar i både inomhus- och utomhusmiljö. Pedagoger på skolan såg att ett flertal elever upplevde en större otrygghet vid skolstart än tidigare, varpå skolan inledde ett förebyggande och främjande arbete med fokus på trygghet och studiero. Nedan följer några exempel på hur skolan arbetat med trygghet och studiero inom ramen för verksamhetens behov.

Organisation och bemanning

På organisationsnivå har en tydlig översikt av bemanning genomförts utifrån elevernas behov. Vid årsskiftet intensifierades även arbetet kring att skriva kränkingsanmälningar och uppmärksamma händelser på skolan. Åtgärdande arbete med kränkingsanmälningar har skett genom samtal med elever, med stöd av pedagoger eller kurator.

Gemensamma förhållningssätt

Skolan har under läsåret arbetat med skapandet av gemensamma förhållningssätt på både låg- och mellanstadiet. Skolan har aktivt arbetat med förhållningssätt kopplade till skolans ledord *“kunskap, glädje, trygghet och trivsel”* och formulerat trivselregler med grund i dessa ord.

Inom ramen för arbetet med trygghet och studiero har skolan även inlett ett arbete med ledarskap i klassrummet. Syftet med arbetet är att öka likvärdigheten på skolan gällande struktur, ledarskap, lärmiljö och bedömningar.

Skola i rörelse

Skolan har under läsåret inlett en rörelsesatsning, vilket för elever i årskurs F-3 innebär att varje skoldag startas upp med dans på skolgården. Både låg- och mellanstadiet har arbetat med rörelsepauser i klassrummet som en del av det främjande och förebyggande arbetet. Syftet med rörelsesatsning samt rörelsepauser är att stimulera elevernas aktivitet för att bidra till ökat välmående. Detta arbete kommer vi att fortsätta med kommande läsår.

Mellanrumsprocesser

Skolan har under läsåret arbetat med samsyn gällande rutiner vid mellanrumsprocesser, exempelvis vid förflyttningar mellan olika aktiviteter.

För elever i årskurs F-3 sker förflyttningar mellan aktiviteter (exempelvis mellan klassrum och idrottshall) alltid tillsammans med en vuxen. Under raster och måltider schemaläggs personal så att det alltid finns vuxna nära eleverna. Klasslärare eller personal kopplade till klassen finns även närvarande i kapprum och omklädningsrum.

För elever i årskurs 4-6 sker förflyttningar oftast tillsammans med en vuxen. Raster och måltider schemaläggs så att det alltid finns vuxna nära eleverna. Vid uppföljning med personal framgår att närvaro i omklädningsrum och kapprum inte är möjligt i samma utsträckning som för de lägre årskurserna då färre personal finns att tillgå. Under kommande läsår kommer skolan att jobba vidare för att hitta hållbara lösningar gällande mellanrumsprocesser i årskurs 4-6.

Raster och rastverksamhet

Då ärenden som rör kränkande behandling på skolan till stor del varit kopplade till skolgården har trygghetsarbetet på skolan fokuserat på raster och rastaktiviteter. Det har införts ett rastvärdsschema med rastvärdszoner på skolgården i syfte att sprida ut personal på raster samt se till att det alltid finns en vuxen från årskursen ute. Personal på skolan samt skolans fritidshem har ansvarat över samt stått för planering av rastaktiviteter på både låg- och mellanstadiet.

Vid uppföljning med personal framgår att det varit svårare att organisera rastaktiviteter för mellanstadiet under läsåret, detta då färre personal finns att tillgå på rasterna än i lågstadiet. Både elever och personal uttrycker önskemål om fler rastaktiviteter på mellanstadiet. Under läsåret 23/24 kommer skolan se över möjligheter till utökade rastaktiviteter för årskurs 4-6.

Resultat av kartläggning av nuläget

Kartläggning av nuläget bygger på sammanställning av kommunens trygghetsenkät samt statistik från de anmälningar om kränkande behandling som inkommit under läsåret 22/23.

Trivsel- och trygghetsenkät (huvudman)

Under höstterminen 2022 genomfördes kommunens årliga trivsel- och trygghetsenkät på skolan. Nästan alla klasser har deltagit i enkäten. På lågstadiet har svarsfrekvensen varit jämnt fördelad mellan pojkar och flickor, på mellanstadiet har svarsfrekvensen varit något högre från pojkar.

Resultaten visar i stort att elever på Åbymoskolan trivs i sina klasser, i sin skola och på skolans fritidshem. I både låg- och mellanstadiet upplever eleverna att det finns saker att göra på rasterna och att det finns vuxna att vända sig till som lyssnar. Eleverna svarar att man alltid eller oftast får vara den man vill på Åbymoskolan. Eleverna svarar även att de i stort känner sig trygga på vägen till och från skolan. Nästan hälften av eleverna i lågstadiet uppger att någon elev varit dum mot dem under terminen och ett fåtal elever svarar att de varit dum mot någon annan elev. Majoriteten av eleverna på mellanstadiet uppger att de aldrig under terminen har blivit utsatta för och/eller utsatt andra för kränkande behandling.

Cirka en tredjedel av eleverna på lågstadiet samt en fjärdedel av eleverna på mellanstadiet svarar i enkäten att det finns platser i skolan där de känner sig otrygga. Skolgården uppges av både låg- och mellanstadiet som en otrygg plats, varav fritextsvaren belyser fotbollsplanen på lågstadiets skolgård som särskilt otrygg. På mellanstadiet uppges även omklädningsrum och toaletter som otrygga platser.

Anmälan om kränkande behandling

Vid årsskiftet intensifierades arbetet kring att skriva kränkingsanmälningar och uppmärksamma händelser på skolan. Detta har resulterat i en högre andel anmälningar om kränkande behandling på skolan under vårterminen. Ärenden som rör kränkande behandling har i störst grad rört sig om fysiskt och/eller verbalt våld på skolgården. Näst efter skolgården har händelser dokumenterats ske i skolans korridorer. Flest dokumenterade händelser har skett på lågstadiet. Skillnaden från föregående läsår är att ärenden om kränkande behandling i lägre utsträckning omfattar händelser under lektionstid.

Analys av kartläggning av nuläget

Vid analys av nuläget framgår att raster är sårbara situationer för barnen kopplat till risken att bli utsatt för kränkande behandling. Vid analys av trivsel- och trygghetsenkäten framgår även att elever i mellanstadiet upplever omklädningsrum och toaletter som otrygga platser på skolan. Då ärenden som rör kränkande behandling på skolan till större del varit kopplade till skolgården har trygghetsarbetet på skolan fokuserat på raster och rastaktiviteter. Tryggheten på raster är ett fortsatt utvecklingsområde på skolan, varpå skolan fortsatt kommer rikta insatser mot skolgård och raster under läsåret 23/24.

Skolan har efter sammanslagningen med Sandtorpsskolan samt år 4-6 flytt till Åbymo paviljonger inlett ett arbete med trygghet och studiero vilket i utvärderingar gett goda

resultat. På organisationsnivå ser vi till exempel att vi har färre elever i korridorer och tydligare rutiner med att ställa upp på led. Medvetenheten hos personalen har blivit större, likaså nyfikenheten och reflektioner kring sitt eget ledarskap. Vid utvärdering med personal framgår att arbetet har varit framgångsrikt och lett till större kunskapsinhämtning hos elever. Arbetet med trygghet och studiero är fortfarande i uppstartsfas och ska fortsätta under kommande läsår.

Personal på skolan upplever att det skapats ett större lugn på skolan efter år 4-6 flyttat in i Åbymo paviljonger, detta då utomhusmiljön för respektive stadie blivit större. Dock har förflyttningar till exempelvis matsal och slöjdsal blivit längre för år 4-6 vilket skapar mer sårbara situationer vid förflyttningar. Många barn på en mindre yta än ursprungligen planerat (till följd av sammanslagningen och flyttarna) har visat att tryggheten och rutinerna kring eleverna fortsatt behöver stärkas.

Elever i år 4-6 har, utöver skolgården, uppgett omklädningsrum och toaletter som otrygga platser på skolan. Vid utvärdering med personal framgår att det varit svårt att säkerställa vuxennärvaro i omklädningsrummen under läsåret som gått. Även här finns behov av att stärka trygghet och rutiner.

Årets planerade åtgärder

Inför läsåret 23/24 kommer insatser på Åbyskolan att planeras och genomföras utifrån ovanstående resultat från trivsel- och trygghetsenkäten samt inkomna anmälningar om kränkande behandling. Främjande, förebyggande samt åtgärdande insatser utvärderas löpande under läsåret i olika mötesforum med både elever och personal. Ansvariga för insatserna är, om ingenting annat framgår i löpande text; skolledning, elevhälsa, lärare och pedagoger i hela verksamheten.

Gemensamma förhållningssätt

Åbymoskolan kommer under läsåret att fortsätta arbeta med trygghet och studiero samt ledarskap i klassrummet i syfte att öka likvärdigheten på skolan. Inom ramen för detta arbete kommer personal på Åbymoskolan att...

- Arbeta främjande med värdegrundsfrågor kopplat till Åbymoskolans visionsord - *glädje, kunskap, trygghet och ansvar*. Det sker i dialog, samarbetsövningar och olika aktiviteter
- Kontinuerligt följa upp och arbeta med skolans trivselregler
- Fastställa tydliga rutiner för skoldagens början och slut
- Hålla lektioner med konstruktiva samtal och aktiviteter kring vardagsnära problem och konflikter, med stöd av olika material (bl.a "Gnissel i klassen")

Skola i rörelse

Skolan fortsätter att satsa på rörelse i form av lågstadiets rörelsesatsning samt rörelsepåuser. Syftet med satsningen är att öka välmåendet på skolan, genom att...

- Elever i årskurs F-3 startar varje skoldag med dans på skolgården
- Elever på hela skolan har regelbundna rörelsepåuser i klassrummet

Mellanrumsprocesser

På Åbymskolan arbetar vi aktivt för att skapa samsyn gällande rutiner vid mellanrumsprocesser, exempelvis vid förflyttningar mellan olika aktiviteter. Dessa processer kan se olika ut beroende på ålder och mognad. Nedan följer exempel på hur Åbymskolan arbetar för att säkra tryggheten i mellanrumsprocesser.

- Lärare och pedagoger finns med i de mellanrum eleverna behöver stöd i såsom förflyttningar mellan aktiviteter, i omklädnings- och kapprum
- På skolans båda stadier finns "morgonvärdar" ute och tar emot eleverna på morgonen. För elever i årskurs F-3 finns även bussvärdar behjälpliga att lotsa våra elever från och till bussen
- Elever i årskurs 4-6 har fler omklädningsrum att förfoga över. Syftet är att minska antalet elever i respektive omklädningsrum för att på så sätt öka tryggheten för våra elever

Raster och rastverksamhet

På skolgården sker de flesta incidenter kopplade till kränkande behandling på skolan, oftast av fysiskt slag. Skolan kommer därför att fortsatt arbeta med elevernas trygghet på skolgården och på raster, genom att...

- Personal följer rastvärdsschemat och fördelar sig efter utsatta rastvärdszoner
- Personal i årskurs F-3 tilldelas roller på rasten i syfte att rama in skolgården på ett lustfyllt sätt samt motverka konflikter
- Erbjuder rastaktiviteter för både låg- och mellanstadiet
- Utöka rastaktiviteter för årskurs 4-6
- Förbereda elever inför rasten

Personal uppmanas även att märka ärenden som rör kränkande behandling med tidpunkt för händelsen, detta för att skapa en uppfattning om vilken tid det sker flest konflikter. Därefter kan fler förebyggande och främjande insatser planeras kopplade till raster.

Organisation och bemanning

På Åbymoskolan arbetar vi kontinuerligt med att stärka tryggheten på individ-, grupp- och organisationsnivå. Nedan följer exempel på främjande och förebyggande arbete som bedrivs på organisationsnivå.

- Ledning ser löpande över bemanningsbehov kopplat till elevernas behov
- Skolan arbetar löpande med att skriva kränkingsanmälningar och uppmärksamma händelser på skolan
- På både låg- och mellanstadiet arbetar stödpersonal mot såväl elever som pedagoger i syfte att stödja eleverna i att nå målen och trivas i skolan
- Under höstterminen genomförs kommunens trivsel- och trygghetsenkäter i klasserna. Kurator finns behjälplig som stöd vid genomförandet av trygghetsenkäter
- På Åbymoskolan råder mobilfri skoltid i syfte att öka trygghet och studiero

Delaktighet och inflytande

Skolans ledning och personal har identifierat ovannämnda områden att arbeta med. Elevernas har gjorts delaktiga i arbetet genom att arbeta kring skolans visionsord; *glädje, kunskap, trygghet och ansvar*. De har fått visa vad de orden betyder för dem och hur de tar med sig den kunskapen i sin vardag.

Under läsåret 23/24 kommer skolans plan mot kränkande behandling och diskriminering att utvärderas tillsammans med elevrådet.

Åtgärdande arbete och ärendegång

Se bilaga 2 - ”Ett trygghetsärendes gång”

Skolans skyldigheter

Skolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder, för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt. Lärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att informera huvudmannen. Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare/förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling.

Rutiner vid nätkränkningar

Åbymoskolan är en mobilfri skola. När nätkränkningar kopplat till det som berör elevens skolgång kommer till vår kännedom använder vi oss av samma rutiner som vid andra kränkningar, dvs. rutinen ”Ett trygghetsärendes gång”.

När vuxen kränker elev

Så snart ansvarig rektor fått muntlig information, eller att en skriftlig anmälan är inlämnad till rektor om att vuxen kränkt elev är rektor skyldig enligt lag att utreda uppgifterna på organisations-, grupp- och individnivå. Rektor/rektorerna samtalar med den/de berörda vuxna. Rektor och/eller lärare samtalar med den/de berörda eleverna. Vårdnadshavaren underrättas av rektor eller den som rektor utser. Rektor vidtar enligt gällande lagar, förordningar och avtal nödvändiga åtgärder.

Kontakt kan tas med t.ex. personalkontoret eller sociala myndigheter för samråd. Bedöms kränkningen som allvarlig, dvs. att kränkningen är att betrakta som en brottslig handling, skall rektor göra en polisanmälan. Eleven erbjuds medicinsk/psykologisk/psykosocial hjälp och eventuellt upprättas ett åtgärdsprogram.

Uppföljning när vuxen kränker elev

Uppföljningen ska dokumenteras och visa om barnet/eleven och berörda föräldrar upplever att situationen förbättrats.

Om förbättring har skett

Rektor/Trygghetsteamet bevakar ärendet i 2 månader utifrån vuxen/elev. Dokumentationen förvaras i personal/elevakten.

Om förbättring inte sker

Ansvar tas upp i Elevhälsoteamet. Rektor samtalar och skriver en handlingsplan tillsammans med berörd vuxen. Föräldrarna kallas till elevkonferens där elevens situation diskuteras och beslut kring elevens trygghet fattas.

Efter bedömning kan rektor

Kontakta personalkontoret. Lyfta ärendet till Barn- och ungdomsnämnden. Kontakta socialtjänsten och/eller kontakta polisen.

Sekretess, handläggning och dokumentation (utlämnande av dokument)

Anmälningar om kränkande behandling och diskriminering innehåller ofta uppgifter om elevens personliga förhållanden och omfattas därmed av sekretess. Handlingar som tillhör ärendet ska förvaras på ett säkert sätt så att inte obehöriga får tillgång till dem. Ärendet ska

diarieföras och handlingar ska efter menprövning lämnas ut om någon begär det. Vårdnadshavare får ta del av den dokumentation som upprättats kring det egna barnet. Det är trots sekretessen tillåtet att skicka handlingar i ärenden via kommunens mail till diariet. Ärendet i sin helhet ska förvaras i den utsatte elevens elevhälsoakt.

DEL 4

För ytterligare stöd

Barn, elever och vårdnadshavare ska få information om hur man anmäler kränkningar och diskriminering som sker i och i samband med verksamheten. Denna sida kan delas ut till elever och föräldrar.

Så här informeras elever och vårdnadshavare

Se bilaga 2

Barnrättsombud i Norrköpings kommun

Om du som elev, ditt barn eller någon annan har utsatts för kränkande behandling ska du kontakta den som är ansvarig för verksamheten, till exempel rektor/chef. Behöver du ytterligare hjälp kan du vända dig till:

Hanna Martinsson

Barnrättsombud, Norrköpings kommun

Telefon 011 – 15 12 13 E-post: hanna.martinsson@norrkoping.se

Vad kan man göra hemma?

Det är av stor betydelse att hemmet och verksamheten har en öppen dialog och känner stöd och förtroende för varandra. Vårdnadshavare bör prata med barnet/eleven hemma, vara lyhörd och uppmärksam på eventuella signaler. Vid minsta misstanke om att något inte är som det ska vara bör personal i verksamheten skyndsamt kontaktas.

BRIS (Barns rätt i samhället) www.bris.se

Friends www.friends.se

Rädda Barnen www.raddabarnen.se

BEO - Barn och elevombudet www.skolverket.se/sb

Koll på soc www.kollpasoc.se

ECPAT Sverige www.ecpat.se

Referenser

Skolverkets Allmänna råd ”Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling”
2014

Skollagen 2010:800

Diskrimineringslagen 2008:567

Bilaga 1

Lagstiftning

Skollagen 2010:800

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen (2008:567).

För verksamhet som avses i 25 kap. och för fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet eller förskoleenhet gäller första och andra styckena för den personal som huvudmannen utser.

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Skollagen 6 Kap 6-11§§

Diskrimineringslagen 2008:567

4 § I denna lag avses med diskriminering

1. direkt diskriminering: att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation,

om missgynnadet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

2. indirekt diskriminering: att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringsätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringsättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,

3. bristande tillgänglighet: att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,

- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt

- andra omständigheter av betydelse,

4. trakasserier: ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,

5. sexuella trakasserier: ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,

6. instruktioner att diskriminera: order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1-5 och som lämnas åt någon som står i lydnads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag. *Lag (2014:958)*.

Förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Den 1 januari 2017 ändrades också förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Förordningen reglerar från och med den 1 januari 2017 endast barns och elevers deltagande i arbetet med planen mot kränkande behandling. Förordningens rubrik har ändrats till förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling. Barns och elevers deltagande i arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering regleras från och med den 1 januari 2017 i diskrimineringslagen.

Andra lagar, konventioner och förordningar

Denna plan bygger även på andra lagar, konventioner och förordningar t.ex. Barnkonventionen, Arbetsmiljölagen, Europakonventionen artikel 14, Regeringsformen 1 kap 2 §, Brottsbalken, Socialtjänstlagen 14 kap 1§.

Ett trygghetsärendes gång

Utgångspunkten i trygghetsärenden är att anmälningsplikt gäller, 6 kap. 10 § skollagen (2010:800), vid kännedom om att en elev upplever att han eller hon har blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier.

1. Vardagliga konflikter löses på plats av personal som ser/får kännedom om den. När det behövs tar man en kontakt hem. Gärna en notering att något har hänt och utretts.
2. När ett barn känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt eller att de vardagliga konflikterna har accelererat i styrka fylls blanketten ”Anmälan om kränkande behandling” i av den som får kännedom om det som hänt. Blanketten fylls i digitalt via formulär på intranätet. Skriv för och efternamn samt personnummer och klass på berörda elever.

Blanketten finns att hitta via följande länk:

<https://journal.prorenata.se/contactform/norrkopings-k/krankningsanmalan/>

3. Enligt 6 kap. 10 § skollagen är pedagoger eller annan personal på skolan, som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling och diskriminering i samband med verksamheten, skyldiga att anmäla detta till rektor, eller den som rektor delegerat till (kurator). Anmälningsplikten omfattar all personal, dvs pedagoger samt andra yrkeskategorier. Anmälningsplikten omfattar alla verksamheter.
4. Den som är först att se händelsen, ska bestämma med ansvariga pedagoger, vem som tar den 1:a kontakten hem och vem som ansvarar för att den inledande utredningen sker och skrivs. 1:a kontakten hem gäller för alla inblandade elever, man meddelar att något har hänt, att laget utreder och att den färdiga utredningen lämnas vidare till rektor, eller den som rektor delegerat till (kurator). Det är viktigt att kartlägga vilka de berörda personerna är i händelsen samt att man dokumenterar vad de uppger under utredningen.

Vid kännedom måste personal även anmäla kränkningar som har skett utanför skoltiden eller utanför skolans område, om kränkningen bedöms ha samband med verksamheten.

5. De som ansvarar för den inledande utredningen i laget, har också uppföljningssamtal med de inblandade inom en vecka räknat från det datum då 1:a samtalet skett. I en inledande utredning samtalar man med respektive elev och gör en bedömning om ärendet kan avslutas direkt, behöver följas upp eller om det behöver göras en fördjupad utredning. Man påbörjar en utredning utifrån vad omständigheterna kräver. En kränkning ska utredas genom direkta samtal med de berörda eleverna vilket ska dokumenteras i den pågående utredningen. Ibland kan mer omfattande utredningsåtgärder krävas, såsom uppföljningssamtal, möte med vårdnadshavare, samtal med skolans elevhälsa. All utredning ska dokumenteras.
6. Vid upprättande av anmälan ska man vara noga med att dokumentera elevens upplevelse av kränkningen. Finns det andra elever som berörs av en händelse ska även deras upplevelse dokumenteras.
7. Inom 1-2 arbetsdagar dokumenteras anmälan och utredningen på den anvisade blanketten. Den som har fått ansvar för att dokumentera händelsen mailar ”Anmälan om kränkande behandling” till rektor, eller den som rektor delegerat till (kurator), när den inledande utredningen är klar (inom en vecka).
8. Rektor, eller den som rektor delegerat till (kurator), tar emot blanketten och antingen fattar beslut om att ärendet är utrett eller att fördjupad utredning ska göras, efter den inledande utredningen. Enligt 6 kap.10§ skollagen ska en rektor, eller den som rektor delegerat till (kurator), som fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, anmäla detta till huvudmannen.
9. De som fått i uppgift att göra den fördjupade utredningen (på blanketten Fördjupad utredning) samlar information och gör en utökad kartläggning om vad som har hänt. Man startar alltid med att samtala med den utsatta, därefter med den/de som utsätter. Utredningen kan bestå i samtal som tillför nya uppgifter för att förstå händelsen eller av en uppföljning av insatta åtgärder.
10. Vårdnadshavare kontaktas för information om att samtal har skett, samma dag eller snarast möjligt, av de som utreder.
11. Ett beslutsunderlag lämnas till rektor, eller den som rektor delegerat till (kurator), som tar beslut om eventuella åtgärder. När ärendet har avslutats bör båda parter föräldrar bli informerade om det genom den som varit ansvarig för utredningen.

12. Om utsattheten inte upphör gör man en fördjupad utredning för de elever som är inblandade.
13. Om den fördjupade utredningen haft avsedd verkan avslutas ärendet, se punkt 11. Om inte så skett planeras nya åtgärder som kurator/rektor beslutar.
14. När en elev som utsätter eller blir utsatt för kränkningar ett flertal gånger i kränkningsärenden, ska det skrivas en "[Anmälan till rektor](#)". Därefter kommer diskuteras ärendet vidare på strategiska EHT för att se vad som mer behöver göras kring de aktuella eleverna.

Bilaga 3

Flödesschema

